

บทที่ ๕

ความแตกต่างของกลวิธีที่ใช้ในปริงเจตการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์สองประเภท

ในบทที่ ๔ ผู้วิจัยได้กล่าวไปแล้วว่าผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีใดบ้างเพื่อให้ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทางรายการโทรศัพท์สองประเภท ในบทนี้ผู้วิจัยจะ ได้แสดงให้เห็นความแตกต่างของการใช้กลวิธีดังกล่าว รวมถึงพยายามอธิบายว่าความต่างดังกล่าวเป็นเพราะเหตุใด

๕.๑ ความแตกต่างของกลวิธีการถามที่ใช้ในรายการทวิตไอทีโชว์และรายการไอทีวิทอล์ค

ดังได้กล่าวไปแล้วในบทที่ ๔ ว่าผู้สัมภาษณ์ในรายการ โทรศัพท์ทั้งสองใช้กลวิธีการถามที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผลจากการนับจำนวนครั้งกลวิธีการถามที่ใช้ในรายการสัมภาษณ์ทั้งสองประเภทสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนครั้งของการปรากฏกลวิธีการถามแบบต่างๆที่ใช้ในปริงเจตการสัมภาษณ์สองรายการ

กลวิธีการถาม	รายการทวิตไอทีโชว์		รายการไอทีวิทอล์ค	
	จำนวนครั้ง	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
การถามในลักษณะสรุปคำตอบ				
สรุปตามคำตอบ	๑๑๖	๓๐	๑๘	๕
สรุปเกินกว่าคำตอบ	๘๖	๒๒	-	-
สรุปเฉพาะบางประเด็นของคำตอบ	๓๔	๘	-	-
สรุปนอกเหนือจากคำตอบ	๗๑	๑๙	๒๗	๘
การชี้นำคำตอบ	๓๑	๘	-	-
การรุกได้ด้วยคำถามต่อเนื่อง	๒๗	๗	๑๑๐	๓๐
การเปลี่ยนคำถาม	๖	๑.๕	๗๑	๑๙
การซ้ำคำถาม	๘	๒	๓๙	๑๐
การใช้ประโยคบอกเล่าเพื่อชี้ดู	๖	๑.๕	๔๕	๑๒
การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมุติ	-	-	๑๙	๕
การตั้งคำถามแย้ง	๕	๑	๔๐	๑๑
รวม	๓๙๐	๑๐๐	๓๖๙	๑๐๐

หลังจากนับความถี่ของกลวิธีการถามที่ปรากฏแล้ว ผู้วิจัยได้ตัดสินใจว่ากลวิธีการถามใดบ้างที่ถือเป็นลักษณะเด่นของการสัมภาษณ์ในแต่ละรายการ โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้คือ ต้องเป็นกลวิธีที่ปรากฏใช้ในอัตราสูง กล่าวคือเกินกว่าสองเท่าของการปรากฏในอีกรายการหนึ่ง หรือเป็นกลวิธีที่ไม่ปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์อีกรายการหนึ่ง ผู้วิจัยสรุปกลวิธีการถามที่เป็นลักษณะเด่นของแต่ละรายการ ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๕ แสดงกลวิธีการถามที่ใช้ในประเภทการสัมภาษณ์ทั้งสองรายการ

กลวิธีการถามที่ใช้ในประเภทการสัมภาษณ์	รายการ	
	ทวิตไลท์โชว์	ไอทีวิทอล์ก
การถามในลักษณะสรุปคำตอบ		
สรุปตามคำตอบ	✓✓	✓
สรุปเกินกว่าคำตอบ	✓✓	—
สรุปเฉพาะบางประเด็นของคำตอบ	✓✓	—
สรุปนอกเหนือจากคำตอบ	✓✓	✓
การชี้นำคำตอบ	✓✓	—
การรูกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง	✓	✓✓
การเปลี่ยนคำถาม	✓	✓✓
การซ้ำคำถาม	✓	✓✓
การใช้ประโยคบอกเล่าเพื่อช่วย	✓	✓✓
การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมุติ	—	✓✓
การตั้งคำถามแย้ง	✓	✓✓

หมายเหตุ : ✓✓ หมายถึง ปรากฏใช้มาก ถือเป็นกลวิธีที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์
 ✓ หมายถึง ปรากฏใช้ แต่ไม่ถึงเป็นกลวิธีที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์
 — หมายถึง ไม่ปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์

จากการศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการถามที่ใช้ในประเภทการสัมภาษณ์ทั้งสองรายการ ทำให้เห็นลักษณะที่ต่างกันดังนี้

๕.๑.๑. การถามในลักษณะสรุปคำตอบ

การถามในลักษณะสรุปคำตอบเป็นกลวิธีการถามที่เป็นลักษณะเด่นในรายการทวิตไลท์โชว์ดังที่ได้แสดงในตารางข้างต้นว่าพบถึง ๑๐๑ ครั้งคิดเป็น ๑๕ % ของการใช้กลวิธีการถามแบบต่างๆ กลวิธีการถามในลักษณะสรุปคำตอบที่ใช้ในรายการทวิตไลท์โชว์มี ๔ ลักษณะ คือ สรุปตามคำตอบ สรุปเกินกว่าคำตอบ สรุปเฉพาะบางประเด็นของคำตอบ และสรุปนอกเหนือจากคำตอบ ผู้ให้สัมภาษณ์จะตอบรับคำถามในลักษณะของการสรุปทั้ง ๔ ลักษณะนี้

ทุกครั้ง เพราะเนื้อความของการสรุปถ้วนแล้วแต่เป็นไปเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ผู้ให้สัมภาษณ์ หรือเป็นการกล่าวนำเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้พูดถึงเรื่องที่ดีของคนต่อไปได้ง่ายขึ้น

ตัวอย่าง บทสัมภาษณ์รายการทไวไลท์โชว์ครั้งที่ ๒

- ถ. ตอนที่ได้ค่าตัวใจมั๊ย.
 ค. ดีใจครับเพราะเป็นครั้งแรกที่หาเงินได้ด้วยตัวเอง.
 ถ. อ้อ ! แสดงว่าเดิมทีเดี๋ยวต้องใช้เงินจากที่บ้านมาตลอด.
 ค. ครับ.
 ถ. ครั้งนี้ครั้งแรกที่หาได้ก็เลยทำให้เราดีใจและภูมิใจ.
 ค. ครับ.ภูมิใจที่เราก็สามารถหาเงินใช้เองได้ในขณะที่ยังเรียนอยู่ด้วย.
 ถ. อ้อ! ไร้คอนั้นยังเรียนอยู่ด้วยนะครับ.
 ค. ครับ.

จากตัวอย่าง ผู้สัมภาษณ์ถามว่าผู้ให้สัมภาษณ์รู้สึกดีใจหรือไม่เมื่อได้รับเงินค่าตัวจากการแสดงภาพยนตร์โฆษณาชิ้นแรก ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบว่าดีใจเพราะเป็นครั้งแรกที่หาเงินได้ด้วยตัวเอง ผู้สัมภาษณ์ถามในลักษณะสรุปคำตอบอีกครั้งโดยสรุปเกินจากคำตอบที่ว่า “ดีใจ” เป็น “ดีใจและภูมิใจ” ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์ก็ตอบรับเพราะเป็นการกล่าวถึงตนเองในทางที่ดี และยังเปิดโอกาสให้ได้พูดถึงเรื่องความ “ภูมิใจ” ต่อไปด้วยว่าสามารถหาเงินได้ด้วยตนเอง ทั้งที่ยังศึกษาอยู่ ซึ่งนับเป็นภาพลักษณ์ที่ดีเช่นเดียวกัน

การถามในลักษณะสรุปคำตอบในรายการไอทีวีทอล์กมี ๒ ลักษณะ ได้แก่ สรุปตามคำตอบ และสรุปนอกเหนือจากคำตอบ ไม่พบการสรุปเกินกว่าคำตอบ และสรุปเฉพาะบางประเด็นของคำตอบ ซึ่งเป็นการสรุปเพื่อนำประเด็นที่น่าสนใจของผู้ให้สัมภาษณ์ขึ้นมาเสนอและปูทางให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบรับ ดังเช่นที่ปรากฏในรายการทไวไลท์โชว์ เนื่องจากการสัมภาษณ์ในรายการนี้ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ผู้ให้สัมภาษณ์

การสรุปนอกเหนือจากคำตอบที่พบในรายการนี้ก็มีวัตถุประสงค์ต่างจากที่ใช้ในรายการทไวไลท์โชว์ คือจะใช้ในกรณีที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามไม่ชัดเจน ด้วยอาจจะไม่ต้องการพูดถึงเรื่องนั้น หรือไม่ต้องการเป็นผู้รับผิดชอบคำตอบนั้น ผู้สัมภาษณ์จึงต้องใช้การตีความคำตอบ ซึ่งผู้วิจัยจัดว่าเป็นการสรุปนอกเหนือจากคำตอบที่ได้รับแบบหนึ่ง (ในขณะที่ในรายการทไวไลท์โชว์จะใช้เพื่อรวบรัดเรื่องที่กำลังพูดคุยกันอยู่นั้นสู่ผลสรุป โดยที่ผู้สัมภาษณ์ทราบผลนั้นคืออยู่แล้ว ดังได้อธิบายรายละเอียดแล้วในบทที่ ๔) นอกจากนี้ยังพบว่าบางครั้งผู้ให้

สัมภาษณ์จะตอบปฏิเสธสิ่งที่คุณสัมภาษณ์สรุปเพราะเป็นการสรุปที่อาจทำให้ตนเองเสียหายได้ ในขณะที่ไม่พบเหตุการณ์เช่นนี้ในรายการทวิตไทม์ไลน์

ตัวอย่าง บทสัมภาษณ์รายการไอทีวีทอล์คครั้งที่ ๘

- ก. เกือบสามปีแล้วนะอะ.เป็นคดีที่ท่านเป็นจำเลยขอหามีส่วนร่วมในการกรรโชกทรัพย์พ่อค้าแม่ค้าที่ไนต์บাজার.นี่อีกเหมือนกันแหละครับที่มีคนสงสัยว่าทำไมท่านต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับคดี.เรื่องไนต์บাজারท่านก็ไม่มีแพ่งลอยอะไรในไนต์บাজারใหม่ครับ . (หัวเราะ)
- ค. (หัวเราะ) แพ่งลอยก็ไม่มี,แล้วก็บรรดาไนต์บাজারในขณะที่สอบมาตามปีก็ได้ตีปีปาก.ผมยังนั่งคุยกับท่านอัยการแล้วก็กราบเรียนท่านศาลว่า,คือถ้าเป็นอย่างนี้เนี่ย,ผมว่าท่านศาลและอัยการเกษียณแล้วรวมผมด้วยนะ อะหรือตายแล้วคดียังไม่สิ้นสุด,ซึ่งผมก็ต้องการเร่งคดีเพราะต้องการให้เราพ้นจากสภาพของการเป็นผู้ต้องหา.ผมเชื่อมั่นว่าคนเชียงใหม่เข้าใจผม.ผมเป็นลูกแม่ค้าในตลาด.แม่ผมขายหมู.พ่อผมเป็นตำรวจ.ถึงจุดนี้ผมไม่มีแบคคะ.ผมไม่มีใครที่จะมาคุ้มครองผม.
- ก. กำลังโดนรังแก.ความหมายของท่านใหม่ครับ . (หัวเราะนิด ๆ)
- ค. ที่จริงผมไม่อยากจะพูดว่ารังแก.
- ก. (หัวเราะ)
- ค. แต่ว่าวันนี้ผมสู้ชนะ.และผมไม่มีถอยด้วย.ถึงแม้ว่าผมจะไปผ่าตัดหัวใจได้อยู่ประมาณหนึ่งถึงสองเดือน.วันนี้อยู่ระหว่างการพักฟื้นอยู่.แต่ผมก็พยายามจะให้ร่างกายผมแข็งแรง.

จากตัวอย่าง เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ตอบเรื่องกรณียาของพ่อค้าแม่ค้าในไนท์บাজারที่เชียงใหม่ว่าตนไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง แต่การพิจารณาคดีใช้เวลานานมาก จนถึงขณะนี้เป็นเวลาสี่ปีแล้วก็ยังไม่เสร็จสิ้น ทำให้ตนต้องพัวพันกับเรื่องนี้ไม่สิ้นสุด ผู้สัมภาษณ์จึงถามในลักษณะของการสรุปเพื่อที่จะให้ได้คำตอบที่ชัดเจน โดยตีความตามคำตอบที่ได้รับว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องการจะบอกว่าตนเองกำลังโดนรังแกใช่หรือไม่ ซึ่งถึงแม้ว่าผู้สัมภาษณ์จะไม่ได้พูดว่าโดนใครรังแก แต่ในที่นี้ก็ต้องหมายถึงผู้พิจารณาคดีนั่นเอง ผู้ให้สัมภาษณ์จึงไม่ตอบรับ เพราะอาจทำให้ตนเองเดือดร้อน แต่ใช้วิธีตอบเลี่ยง และพูดถึงประเด็นอื่นแทน

กล่าวโดยสรุปได้ว่ากลวิธีการถามในลักษณะสรุปคำตอบของทั้งสองรายการมีลักษณะที่ต่างกันดังนี้

ตารางที่ ๑๖ แสดงการใช้กลวิธีการถามในลักษณะสรุปคำตอบในปริจฉาการสัมภาษณ์ทั้งสองรายการ

กลวิธีการถาม ในลักษณะสรุปคำตอบ	รายการ	
	ทไวไลท์โชว์	ไอทีวิทอล์ค
สรุปตามคำตอบ	ปรากฏใช้เป็นลักษณะเด่น วัตถุประสงค์ - ปรับเปลี่ยนข้อความที่ ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบให้กระชับและ เข้าใจง่ายขึ้น	ปรากฏใช้ วัตถุประสงค์ - ตรวจสอบความถูก ต้องของคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์
สรุปเกินกว่าคำตอบ	ปรากฏใช้เป็นลักษณะเด่น วัตถุประสงค์ - เชื่อมโยงเรื่องที่ กำลังสนทนากันอยู่ไปสู่การเสนอ ภาพลักษณ์ที่ดี	ไม่ปรากฏใช้
สรุปเฉพาะบางประเด็นของคำตอบ	ปรากฏใช้เป็นลักษณะเด่น วัตถุประสงค์ - นำเสนอภาพลักษณ์ ที่ดี	ไม่ปรากฏใช้
สรุปนอกเหนือจากคำตอบ	ปรากฏใช้เป็นลักษณะเด่น วัตถุประสงค์-รวบรวมเรื่องที่น่าสนใจ ประเด็นที่ต้องการเสนอ	ปรากฏใช้ วัตถุประสงค์- ติความคำตอบ เพื่อ ให้ได้คำตอบที่ชัดเจนขึ้น

๕.๑.๒ การชี้นำคำตอบ

ดังได้กล่าวไปแล้วในบทที่ ๔ ว่าการชี้นำคำตอบคือการถามที่มีการใช้คำที่มีลักษณะชี้นำคำตอบหรือแนะนำความบางอย่างได้ในบางบริบท ผู้สัมภาษณ์จะใช้คำเหล่านี้ในการถามเพื่อให้ผู้สัมภาษณ์ตอบตามแนวทางที่วางไว้ โดยที่คำตอบนั้นก็จะเป็นคำตอบที่ผู้สัมภาษณ์ทราบคืออยู่แล้ว หรือเป็นคำตอบที่คาดหวังว่าจะได้รับ

ตัวอย่าง บทสัมภาษณ์รายการทไวไลท์โชว์ครั้งที่ ๒

- ค. สะ.เพราะว่าเป็นแอ็คชั่น.
- ก. หนังสือแอ็คชั่น.ฉากเอฟเฟ็ก.ยิ่งกัน.
- ค. ถ้าเกิดเป็นบทพูด ๆ วันนึง ได้ตั้งชื่อดีกว่าจากสามสิบฉาก
- ก. อ้อ !
- ค. แต่ถ้าเป็นฉากแอ็คชั่นสามวันตีวัน ได้ฉาก.
- ก. ครับ.แต่ตัวก็เป็นงานที่สนุกแล้วเราก็ชอบหรือเปล่า.
- ค. ครับผม.

จากตัวอย่าง ผู้ให้สัมภาษณ์ทำให้ผู้สัมภาษณ์ฟังเรื่องการถ่ายทำจากปฏิทินละคร ว่ามีความยากลำบาก และต้องใช้เวลาานกว่าการถ่ายทำจากอื่นๆ ผู้สัมภาษณ์ถามโดยใช้คำเชื่อม “แต่ว่า” ซึ่งใช้เชื่อมความที่ขัดแย้งกันเป็นการชี้นำให้ตอบรับว่าชอบ เพราะจะทำให้ได้เนื้อความที่มีความเชื่อมโยงกันว่า ถึงแม้จะยากลำบาก แต่ ก็สนุกและชอบ เป็นการแสดงให้เห็นว่า ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้มีใจรักในงานแสดงที่ทำอยู่

ประโยคนี้อาจไม่นำคำตอบมากเท่านี้ ถ้าผู้สัมภาษณ์ถามว่า “ถือได้ว่า เป็นงานที่เราสนุกแล้วเราก็ชอบหรือเปล่า”

กลวิธีการชี้นำคำตอบนี้ไม่พบใช้ในรายการ โอทีวิทอล์ค แต่ใช้เป็นลักษณะเด่นในรายการทไวไลท์โชว์ ทั้งนี้เป็นเพราะกลวิธีนี้สามารถช่วยให้ผู้สัมภาษณ์ควบคุมคำตอบให้เป็นไปตามที่ตนต้องการได้ง่ายขึ้น

๕.๑.๓ การรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง

การรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่องเป็นกลวิธีการถามที่เป็นลักษณะเด่นในรายการ โอทีวิทอล์ค ดังที่ได้แสดงในตารางข้างต้นว่าพบถึง ๑๑๐ ครั้งคิดเป็น ๓๐ % ของการใช้กลวิธีการถามแบบต่างๆ กลวิธีนี้ช่วยให้ผู้สัมภาษณ์ดึงเอาข้อเท็จจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์ออกมา เพราะเป็นการถามต่ออย่างทันทีทันใดในประเด็นที่ผู้ให้สัมภาษณ์ยังอธิบายไม่ชัดเจน หรือประเด็นที่เปิดโอกาสให้ถามต่อเนื่อง เพื่อจะได้ข้อมูลที่น่าสนใจเพิ่มเติม

ตัวอย่าง บทสัมภาษณ์รายการ โอทีวิทอล์คครั้งที่ ๓

- ถ. เป็นความคิดมั้ยครับ. ถ้ารับเงินสินน้ำใจ. ให้ด้วยความเส่นหา.
- ค. ก็ยังไม่ชัดเจนนะฮะ. แต่ในขณะที่ผมถือว่าเป็นความไม่เหมาะสมและเป็นความผิด. เพราะว่าที่เป็นความคิดนี้เพราะเป็นการเพิ่มต้นทุนให้กับผู้นำเข้าและผู้ส่งออกฮะ. อย่างน้อยก็เป็นการทำลายการนำเข้าการส่งออกของประเทศ.
- ด. เป็นความคิดถึงขั้นที่ต้องถูกลงโทษเลขมั้ย. มีกฎมีระเบียบข้อ โหนดมั้ยครับ. ที่ว่าการรับเงินที่เป็นสินน้ำใจนี้มันผิด.

จากตัวอย่าง ผู้สัมภาษณ์ได้รับคำตอบที่ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องความผิดของการรับเงินได้ไต่ะจากผู้ให้สัมภาษณ์ว่า “ก็ยังไม่ชัดเจนนะฮะ” แต่จากนั้นผู้ให้สัมภาษณ์ก็ได้ตอบคำถามว่า “เป็นความไม่เหมาะสมและเป็นความผิด” และได้พูดถึงเรื่องสาเหตุที่ทำให้ถือว่าเป็นความคิด ซึ่งเป็นการขยายความคำตอบเพื่อเบี่ยงเบนจากเรื่องที่กำลังพูดถึงกันอยู่ไปเป็นเรื่องอื่น โดยพยายามไม่ให้ความชัดเจนในเรื่องที่ถาม ผู้สัมภาษณ์จึงต้องใช้คำถามต่อเนื่องถามเพื่อให้

ได้คำตอบที่เจาะจงมากขึ้น จะเห็นผู้สัมภาษณ์ใช้คำถามต่อเนื่องถามต่ออย่างทันทีทันใดโดยไม่ปล่อยให้มีส่วนเว้นของการสนทนาเกิดขึ้น

ผู้สัมภาษณ์ในรายการทไวไลท์โชว์ใช้กลวิธีนี้ในการถาม ๒๗ ครั้ง คิดเป็น ๗ % ของการใช้กลวิธีการถามแบบต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนที่ไม่มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบริบทของการสัมภาษณ์ในรายการนี้เป็นแบบอะดูมัลด้วย ผู้สัมภาษณ์มักจะพูดก่อนเริ่มสัมภาษณ์ว่า “คำถามไหนไม่อยากจะตอบก็ไม่ต้องตอบ” และผู้สัมภาษณ์เองก็มักจะ ไม่ถามถึงประเด็นที่ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์ลำบากใจที่จะตอบ เมื่อไม่มีประเด็นที่ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่อยากจะตอบ ผู้สัมภาษณ์ก็ไม่ต้องเลี่ยงการตอบคำถาม การถาม-ตอบจึงเป็นไปตามลำดับขึ้นตอนอย่างกระฉับกระชวยอยู่แล้ว ผู้สัมภาษณ์จึง ไม่ต้องใช้กลวิธีการรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่องนี้มาช่วยมากนัก

ผู้สัมภาษณ์จะใช้การรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่องเมื่อเห็นว่าเรื่องที่ถามนั้นจะนำไปสู่ภาพลักษณ์ที่ดีของผู้ให้สัมภาษณ์ได้เท่านั้น

ตัวอย่าง บทสัมภาษณ์รายการทไวไลท์โชว์ครั้งที่ ๗

- ถ. อ้อ ! แน่นละคะ.จากไหนประทับใจที่สุด.
 ต.๑ ฉาก : ฉากตอนไปเที่ยวน้ำตกคะ.
 ถ. ชอบ.ชอบเพราะ...
 ต.๑ เหนื่อยมาก.
 ถ. เหนื่อยยังไง.
 ต.๑ เหนื่อยมาก.ต้องข้ามเขา.
 ถ. โอ้โฮ ! เธอต้องข้ามเขาเลยนะแสดงละครเรื่องนี้.

จากตัวอย่าง ผู้สัมภาษณ์ถามผู้ให้สัมภาษณ์ถึงสาเหตุที่ชอบการถ่ายทำละครฉากไปเที่ยวน้ำตก เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ให้เหตุผลว่า “เหนื่อยมาก” ผู้สัมภาษณ์รุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่องว่า “เหนื่อยยังไง” เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้อธิบายว่าคนต้องทำงานหนักเพื่อละครเรื่องที่กำลังพูดถึงอยู่ และจะเห็นว่าในตอนท้ายผู้สัมภาษณ์ก็ช่วยเสริมคำตอบด้วยการแสดงความเห็นอกเห็นใจ เพื่อแสดงให้เห็นว่านักแสดงต้องทำงานหนักเพื่อผู้ชมจริง ๆ

๕.๑.๔ การเปลี่ยนคำถาม

การเปลี่ยนคำถามเป็นกลวิธีการถามที่เป็นลักษณะเด่นในรายการไอทีวีทอล์คคิงส์ที่ได้แสดงในตารางข้างต้นว่าพบถึง ๗๑ ครั้ง คิดเป็น ๑๕ % ของการใช้กลวิธีการถามแบบต่าง ๆ ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีนี้เมื่อคิดว่าคำตอบที่ได้รับยังไม่ใช่ข้อเท็จจริง จึงเปลี่ยนคำถามเสียใหม่แต่ยังคงถามในประเด็นเดิม เพื่อรุกเร็วเอาคำตอบจากผู้ให้สัมภาษณ์ให้ได้

ตัวอย่าง บทสัมภาษณ์รายการไอทีวีทอล์คครั้งที่ ๑๐

- ถ. ครับ.ครับ.เดี๋ยวตัดครู่เดี๋ยวกลับมา.อาจารย์เจริญครับ,หลังจากช่วยกันแบกกันหารัฐมนตรีตามคนผ่านวิกฤติไปได้.เออะ! พอพ้นวิกฤติไปแล้ววางถง,ท่านทำอะไรบ้างกับตามรัฐมนตรีนี้.พรรคร่วมรัฐบาลต้องมีข่าว.ต้องมานั่งไล่เรียงกันด้วยว่า,ที่ช่วยกันแบกกันหารให้พ้นจากพื้นหนามมาเนี่ยนะ.จริง ๆ แล้วข้อมูลเป็นอย่างไร.ต้องทำอะไรกันบ้าง.
- ค.๒. ผมคิดว่า,คือทุกคนนะจะต้องมาทบทวนตัวเองว่ามีอะไรที่เราซึ่งบกพร่องอยู่เปล่า.ถ้ามีสิ่งบกพร่องก็ต้องแก้ไขกัน.
- ถ. ไม่ตั้งใจบ้างเลยหรือครับว่า,ข้อมูลของฝ่ายค้าน,หนึ่งสองสามสี่ห้า.แต่ละเรื่อง.แล้วมานั่งบอกกันเองว่ารัฐมนตรีทั้งสามคน,ไหนช่วยอธิบายหน่อยซิว่าเรื่องนั้นจริงหรือไม่จริงยังไง. หลังจากผ่านไปแล้ว.
- ค.๒. คือ,หยิ่งี่ฮะ.พูดตามจริงเรื่องนี้เราก็ได้ฟังมาตลอดเวลา.ก่อนที่ฝ่ายค้านจะพูด.เราถามกันอยู่ตลอดเวลาในที่ประชุมพรรค.ซักถามกันอยู่ตลอดเวลา.แล้วเราก็เข้าใจพอฝ่ายค้านพูด.
- ถ. เข้าใจและเชื่อ.แต่พอฝ่ายค้านมีข้อมูลมาใหม่.ไม่เอามาคิดหน่อยหรือครับว่า,เอ๊ะ ! ฟังข้อมูลแล้วน่าเชื่อ.

จากตัวอย่าง ผู้สัมภาษณ์ถามผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากรัฐมนตรีผู้ถูกอภิปรายไม่ไว้วางใจ โดยคำถามแรกถามว่ามีการตรวจสอบกันหรือไม่ และต้องทำอะไรกันบ้าง เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ตอบว่าต้องทบทวนหาข้อบกพร่อง และถ้ามีก็จะต้องแก้ไข ผู้สัมภาษณ์ถามคำถามต่อไปว่า “ไม่ตั้งใจบ้างเลยหรือครับว่า...” แล้วผู้ให้สัมภาษณ์ก็ตอบคำถามไม่ชัดเจน คือไม่ตอบรับหรือตอบปฏิเสธ ผู้ให้สัมภาษณ์จึงถามคำถามเดิมอีกครั้ง แต่เปลี่ยนคำกริยา จากเดิมที่ใช้คำว่า “ตั้งใจ” เป็นใช้คำว่า “เอามาคิด” ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกัน ถามคำถามในประเด็นเดิมซ้ำอีกครั้ง ด้วยมีความมุ่งหวังว่าจะได้รับคำตอบที่เป็นความจริงและชัดเจนกว่าเดิม

ผู้สัมภาษณ์ในรายการทไวไลท์โชว์ใช้กลวิธีการเปลี่ยนคำถามน้อยมาก กล่าวคือพบเพียง ๖ ครั้ง คิดเป็น ๑.๕ % ของกลวิธีการถามแบบต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ให้สัมภาษณ์ให้คำตอบได้ชัดเจนแทบทุกครั้ง เพราะพอจะรู้อยู่บ้างแล้วว่าผู้สัมภาษณ์จะถามเรื่องใด และผู้สัมภาษณ์เองก็จะเลือกถามแต่ประเด็นที่ผู้ให้สัมภาษณ์เต็มใจตอบ

สิ่งที่น่าสนใจก็คือ การเปลี่ยนคำถามในรายการทไวไลท์โชว์ ๔ ครั้งจาก ๖ ครั้ง มีวัตถุประสงค์ต่างจากที่ใช้ในรายการไอทีวีทอล์ค กล่าวคือเป็นการเปลี่ยนคำถามเพื่อให้ ผู้ให้

พยายามที่จะถามหาคำตอบในประเด็นนี้ จึงถามคำถามเดิมซ้ำอีกครั้งในผลัดต่อมาว่า “ทำไมท่านถึงถูกดึงเข้าไป” และยังช่วยด้วยประโยคบอกเล่าเพิ่มเติมด้วยว่า “ท่านพูดเหมือนหนึ่งว่ามีเรื่องการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง”

ผู้สัมภาษณ์ในรายการทไวไลท์โชว์ใช้กลวิธีการซ้ำคำถามน้อยมาก พบเพียง ๘ ครั้ง คิดเป็น ๒ % ของกลวิธีการถามแบบต่างๆ นอกจากนี้ยังพบว่า มีการใช้กลวิธีการซ้ำคำถามที่มีวัตถุประสงค์ต่างจากที่ใช้ในรายการไอทีวิทอล์คด้วย กล่าวคือเป็นการถามคำถามซ้ำอีกครั้งเมื่อผู้สัมภาษณ์ได้ยื่นคำตอบในครั้งแรกไม่ชัดเจน

ตัวอย่าง บทสัมภาษณ์รายการทไวไลท์โชว์ครั้งที่ ๘

- ถ. เออ ! มีชื่อจีนด้วยชื่ออะไรคะ.
 ค. แบล็กกุง . (เสียงหัวเราะ)
 ถ. ชื่ออะไรนะครับคุณแม่.
 ค. แบล็กกุงคะ.

จากตัวอย่าง ผู้สัมภาษณ์ถามผู้ให้สัมภาษณ์คนที่หนึ่งว่ามีชื่อจีนว่าอะไร ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่สองซึ่งเป็นบิดาของผู้ให้สัมภาษณ์คนที่หนึ่งตอบคำถามนั่นเอง แต่เป็นคำตอบที่ฟังได้ไม่ชัดเจน ผู้สัมภาษณ์จึงถามคำถามเดิมซ้ำ โดยครั้งนี้ได้ถามผู้ให้สัมภาษณ์คนที่สามซึ่งเป็นมารดาของผู้ให้สัมภาษณ์

๔.๑.๖ การใช้ประโยคบอกเล่าเพื่อช่วย

การใช้ประโยคบอกเล่าเพื่อช่วยเป็นกลวิธีการถามที่เป็นลักษณะเด่นในรายการไอทีวิทอล์คดังที่ได้แสดงในตารางข้างต้นว่าพบถึง ๔๕ ครั้ง คิดเป็น ๑๒ % ของการใช้กลวิธีการถามแบบต่างๆ ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีนี้เมื่อต้องการช่วยให้ผู้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลสำคัญที่ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ยอมตอบ การถามในลักษณะนี้จึงเป็นการพูดถึงผู้ให้สัมภาษณ์ในทางลบ หรือพูดถึงเรื่องที่ผู้ให้สัมภาษณ์เท่านั้นที่เป็นผู้รู้คำตอบ และต้องอธิบายเรื่องนั้น

ตัวอย่าง บทสัมภาษณ์รายการไอทีวิทอล์คครั้งที่ ๑

- ถ. ครับ.อาจารย์มานิดๆเองก็ยังมีคนเห็นว่าอาจารย์มานิดๆไปสร้างคอน โดยอยู่ที่นั่น. กล้าๆ ได้ผลประโยชน์. ได้เนื่อมานบุญจากวิศวกรรมศาสตร์ก็เลยปกป้อง.
 ค. อ้อ ! ไม่ใช่หรือครับ.จริงๆ คอนโดที่สร้างขึ้นมาเนี่ย.ที่อันนี้มันอยู่ใกล้ๆวัดมาตั้งนาน. ผมก็บอกถ้าวันเนึงมาสร้างตึกแถว.มามีคนตรี ถูกทุ้งใกล้วัด.หลวงพ่อก็ู.เออ!มัน. จะลองถามว่าคนวัดนี้เขาสนใจมั๊ย. แล้วยก็จะร่วมกัน.แล้วเราก็สร้างขึ้นมาเหมือนเป็นรั้ววัด.จริงๆ ไปรเจ็คนี่ก็ไม่ได้ทำไรอะไรนะครับ.

จากตัวอย่าง จะเห็นว่าผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีการกล่าวประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความช่วยผู้สัมภาษณ์ต้องพูดอะไรออกมา เนื่องจากเนื้อความนั้นกล่าวถึงผู้ให้สัมภาษณ์ในทางลบ ผู้ให้สัมภาษณ์จึงต้องอธิบายความเรื่องที่เกิดขึ้นให้ชัดเจน และจากการอธิบายความนี้ ผู้สัมภาษณ์ก็จะได้รับทราบเนื้อความใหม่ที่ น่าสนใจ โดยไม่ต้องตั้งคำถามเพิ่มเติมหลายคำถาม

ผู้สัมภาษณ์ในรายการทไวท์ไลท์โชว์ใช้ประโยคบอกเล่าเพื่อช่วยผู้น้อยมาก พบเพียง ๖ ครั้ง คิดเป็น ๑.๕ % ของกลวิธีการถามแบบต่าง ๆ ผู้สัมภาษณ์มักจะใช้ประโยคบอกเล่าเพื่อถามในลักษณะสรุปคำตอบมากกว่า ซึ่งพบมากถึง ๒๘๘ ครั้งจากจำนวนการถามในลักษณะสรุปคำตอบทั้งหมด ๓๐๗ ครั้ง คิดเป็น ๙๔ % ของกลวิธีการถามแบบต่าง ๆ

๕.๑.๓ การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมุติ

การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมุติเป็นกลวิธีการถามที่เป็นลักษณะเด่นในรายการไอทีวอทส์ค พบทั้งหมด ๑๕ ครั้ง คิดเป็น ๕ % ของการใช้กลวิธีการถามแบบต่าง ๆ ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีนี้เพื่อให้ได้ความจริงที่ผู้ให้สัมภาษณ์หลีกเลี่ยงที่จะตอบ

ตัวอย่าง บทสัมภาษณ์รายการ ไอทีวอทส์คครั้งที่ ๗

- ก. สมมุติว่าเค้าพูดอย่างที่เราคิดว่าเค้าจะพูด เค้าบอกว่าไม่เป็นหรอกแน่นอนอาจจะมีความเจ็บปวดบ้าง อาจจะต้องใช้เวลา แต่ว่าเราเริ่มจะเห็นว่ามันลงค้ำแล้ว มันเริ่มจะฟื้นแล้วนะ เราจะตอบเค้าว่ายังไง.
- ค. คุณสุทธิชัยครับ, หนึ่งหมื่นเจ็ดพันสองร้อยล้านเหรียญเนี่ยนะอะเป็นเงินจาก IMF แค่มากกว่าล้านเหรียญ. ที่เหลือเป็นในเอเชียเข้ามา. สองนี้ต้องยอมรับว่าว่างได้แอดไอโอม่า หกฉบับ. แก่ตัวเลขทั้งหกฉบับ. มันต้องยอมรับในกติกามันมีอะไรผิดพลาด. ต้องยอมรับ. อันนี้ต้องพูดกันตรงไปตรงมา. แต่เราก็อย่าทำให้เค้าเสียหน้า. ค่อย ๆ พูดค่อย ๆ จากกัน.

จากตัวอย่าง ผู้สัมภาษณ์สมมุติเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้น แต่มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นเป็นคำถามให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบ เนื่องจากก่อนหน้านี้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามเรื่องการเจรจากับคณะกรรมการกองทุนระหว่างประเทศ (IMF) ไม่ชัดเจน ผู้สัมภาษณ์จึงใช้การตั้งคำถามสมมุติ เป็นกลวิธีการบังคับให้ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องคิดหาคำตอบใหม่อีกครั้ง

กลวิธีนี้ไม่ปรากฏใช้ในรายการทไวท์ไลท์โชว์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามอย่างคิอยู่แล้ว เนื่องจากพอจะทราบว่าผู้สัมภาษณ์จะถามเรื่องใดบ้าง จึงคิดหาคำตอบไว้และตอบอย่างชัดเจน ทำให้ผู้สัมภาษณ์ไม่จำเป็นต้องสมมุติเหตุการณ์ให้ผู้ให้สัมภาษณ์คิดเปรียบเทียบหาคำตอบที่ชัดเจนกว่าเดิม

ผู้วิจัยเห็นว่านอกจากการตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมุติจะเป็นการบังคับให้ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องตอบแบบหนึ่งแล้ว ยังเป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้สัมภาษณ์ไม่เชื่อคำตอบที่ตนได้รับ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ได้

๕.๑.๘ การตั้งคำถามแย้ง

การตั้งคำถามแย้งเป็นกลวิธีการถามที่เป็นลักษณะเด่นในรายการ ไอทีวีทอล์ค คั้งที่ได้แสดงในตารางข้างต้นว่าพบถึง ๔๐ ครั้ง คิดเป็น ๑๑ % ของการใช้กลวิธีการถามแบบต่าง ๆ สาเหตุที่ผู้สัมภาษณ์ต้องใช้กลวิธีนี้บ่อยอาจเป็นเพราะผู้ให้สัมภาษณ์มักจะหลีกเลี่ยงที่จะให้ข้อเท็จจริง โดยพูดเฉยๆอย่างไม่เป็นเหตุเป็นผล ทำให้ผู้สัมภาษณ์ต้องยกหาข้อเท็จจริงมาหักล้าง เป็นการถามแย้งให้ผู้ให้สัมภาษณ์ทราบว่าคำตอบของคนนั้นไม่เป็นจริง ควรจะต้องตอบคำถามใหม่

ตัวอย่าง บทสัมภาษณ์รายการ ไอทีวีทอล์คครั้งที่ ๕

- ก. ฉะนั้นถ้าเป็นเรื่อง,สมมุติว่าไม่ใช่, ไม่ใช่รัฐบาลแห่งชาติ,หรือ ไม่ใช่หลายพรรครวมกัน. ยืนกันคนละฝ่ายนี้แหละ.ตรวจสอบกัน.แต่ว่าไม่เล่นการเมืองเสียเงินบ้านเมืองเสียหาย.จนเศรษฐกิจเสียหายนี้,ทำได้ไหม.
- ค. ทำไมจะทำไม่ได้ละ.ก็พูดมาซักคำว่าการอะไร.เราเองนะ,ต้องการให้ความร่วมมือ.ก็พูดตั้งหลายทีแล้ว.ไอ้ตอนที่ท่านบอกว่าพระราชกำหนดนั้นมีความสำคัญ.เราส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญตีความ.จำได้มั๊ยครับ . ท่านก็บอกว่าไม่ได้หรอก,นาทีละเท่าไร,อย่างว่า. ท่านประธานก็เรียกเข้าไปในห้อง.ก็สารินทร์ก็,แทนที่จะที่จิวอย่างโจนอย่างจี้.เหมือนกันที่พูดจากันมารักชอบพอกันมาตั้งนาน. ไม่ใช่ว่าเพิ่งเกิดมาเจอกันในนี้. ไม่ใช่ละ. ไม่มี. ไม่ทำละ.ก็หันหน้ามามองกันหน่อยแล้วก็พูดกับประธานสภานิติบัญญัติแล้วก็เดินออกไป.อย่างนี้หรือ . การเมือง.การเมืองไหนเค้าทำกันอย่างนี้บ้าง. ใจมั๊ยครับ. เพราะฉะนั้นเราเป็นพรรคการเมืองที่ใหญ่.เราต้องมีจิตใจที่โอบอ้อมอารีมีน้ำใจ.
- ง. แต่ทำไมภาพถึงออกมาว่า.คล้ายๆกับความหวังใหม่ไปป่วนให้เขาแก้ปัญหาไม่ได้. คล้ายๆอย่างนั้น.เวลาเค้าพูดกันเนี่ย.ทั้ง ๆ ที่ท่านยื่น ไมตรีนะ.

จากตัวอย่าง ผู้สัมภาษณ์ถามผู้ให้สัมภาษณ์ว่าถ้าไม่รวมกันจัดตั้งเป็นรัฐบาลแห่งชาติตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบ แต่แบ่งเป็นพรรคฝ่ายรัฐบาลและพรรคฝ่ายค้านตามเดิม ต่างฝ่ายต่างทำงาน และตรวจสอบการทำงานของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยไม่ทำให้บ้านเมืองเสียหายนั้นสามารถทำได้หรือไม่ ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบว่า “ทำไมจะทำไม่ได้...” และอธิบายความเพิ่มเติมอีกยี่สิบกว่าซึ่งไม่เข้ากับประเด็นคำถามเท่าไรนัก ผู้สัมภาษณ์จึงถามย้อนในผลัดต่อมาว่า เหตุใดภาพที่ออกมากลับดูเหมือนว่าพรรคความหวังใหม่ซึ่งเป็นพรรคของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นฝ่ายทำให้เกิดความ

่วนวาย ทำให้รัฐบาลแก้ปัญหาไม่ได้ ซึ่งเป็นสิ่งตรงกันข้ามกับที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบ เป็นการยก
 สิ่งทีหลายคนเห็นพ้องกันมาแย้งคำตอบ ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องอธิบายความในประเด็นนี้ให้
 ชัดเจนอีกครั้ง

ผู้สัมภาษณ์ในรายการทไวท์ไลท์โซวี่ใช้กลวิธีการถามเชิงนี้บ่อยมาก พบเพียง ๕
 ครั้ง คิดเป็น ๑ % ของกลวิธีการถามแบบต่าง ๆ เท่านั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวัตถุประสงค์ของการ
 สัมภาษณ์คือการเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ไม่ควรจะแย้งกับ
 คำตอบใด ๆ เพราะอาจจะทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์เสียภาพลักษณ์ได้

กล่าวโดยสรุปได้ว่า กลวิธีการถามที่ปรากฏเป็นลักษณะเด่นในปริญญะการ
 สัมภาษณ์ของรายการโทรทัศน์สองรายการนี้แตกต่างกัน กลวิธีการถามที่ใช้ในรายการทไวท์
 โซวี่นั้นเป็นกลวิธีที่ช่วยให้ผู้สัมภาษณ์สามารถเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับผู้ให้สัมภาษณ์ ไม่
 ว่าจะเป็นคำถามในลักษณะสรุปคำตอบ ซึ่งมีทั้งแบบสรุปตามคำตอบ สรุปเกินกว่าคำตอบ สรุป
 เฉพาะบางประเด็นของคำตอบ และสรุปนอกเหนือจากคำตอบ นอกจากนี้ยังมีการชี้นำคำตอบที่
 เห็นได้ชัดมากกว่าเป็นกลวิธีที่ช่วยทำให้ได้คำตอบตามแนวทางที่ต้องการจะนำเสนอ ส่วนกลวิธี
 การถามที่ปรากฏเป็นลักษณะเด่นในรายการไอทีวิทอล์คซึ่งได้แก่ การรุกไล่คำตอบอย่างต่อเนื่อง
 การเปลี่ยนคำถาม การขู่คำถาม การใช้ประโยชน์นอกเล่าเพื่อขู่ขู่ การตั้งคำถามจากเหตุการณ์
 สมมุติ และการถามเชิงนั้น ต่างเป็นกลวิธีที่มุ่งเน้นที่จะหาคำตอบที่เป็นข้อเท็จจริง

ตารางที่ ๑๗ แสดงกลวิธีการถามที่ปรากฏใช้ในรายการทไวท์ไลท์โซวี่เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย
 รวมถึงกลวิธีที่ไม่ปรากฏใช้

กลวิธีการถามที่ใช้ในรายการทไวท์ไลท์โซวี่	ร้อยละ
การถามในลักษณะสรุปตามคำตอบ	๓๐
การถามในลักษณะสรุปเกินกว่าคำตอบ	๒๒
การถามในลักษณะสรุปนอกเหนือจากคำตอบ	๑๕
การถามในลักษณะสรุปเฉพาะบางประเด็นของคำตอบ	๔
การชี้นำคำตอบ	๔
การรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง	๓
การขู่คำถาม	๒
การเปลี่ยนคำถาม	๑.๕
การใช้ประโยชน์นอกเล่าเพื่อขู่ขู่	๑.๕
การถามเชิง	๑
การสมมุติเหตุการณ์	-

ตารางที่ ๑๘ แสดงกลวิธีการถามที่ปรากฏใช้ในรายการ โอทีวิทอล์คเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย รวมถึงกลวิธีที่ไม่ปรากฏใช้

กลวิธีการถามในรายการ โอทีวิทอล์ค	ร้อยละ
การรูดไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง	๓๐
การเปลี่ยนคำถาม	๑๕
การใช้ประโยคบอกเล่าเพื่อขั้วดู	๑๒
การถามแย้ง	๑๑
การซ้ำคำถาม	๑๐
การถามในลักษณะนอกเหนือจากคำตอบ	๘
การสมมุติเหตุการณ์	๕
การถามในลักษณะสรุปตามคำตอบ	๕
การถามในลักษณะสรุปเกินกว่าคำตอบ	-
การถามในลักษณะสรุปเฉพาะบางประเด็นของคำตอบ	-
การชี้นำคำตอบ	-

๕.๒ ความแตกต่างของกลวิธีเสริมการถามที่ใช้ในรายการทไวท์โชว์และรายการโอทีวิทอล์ค

นอกจากจะใช้กลวิธีการถามแบบต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แล้ว ผู้สัมภาษณ์ยังใช้กลวิธีอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการถามเพื่อให้การสัมภาษณ์บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้อีกด้วย จากการศึกษาการปรากฏใช้กลวิธีเสริมการถามในประเภทการสัมภาษณ์ของทั้งสองรายการพบความแตกต่างดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๙ แสดงจำนวนครั้งของการปรากฏกลวิธีเสริมการถามใช้ในประเภทการสัมภาษณ์ทั้งสองรายการ

กลวิธีเสริมการถาม	รายการทไวท์โชว์		รายการโอทีวิทอล์ค	
	จำนวนครั้ง	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
การเสริมคำตอบ	๕๗	๓๐	๕	๑๓
การทวนคำตอบ				
ทวนเพื่อเน้นคำตอบ	๘๓	๒๖	๑๒	๓๓
ทวนและขยายข้อความคำตอบ	๒๘๗	๕	-	-
การกล่าวแสดงความชื่นชมผู้ให้สัมภาษณ์	๗๒	๒๓	-	-
การทขอย้ำ	๓๘	๑๒	-	-
การคัดบท	-	-	๒๐	๕๔
รวม	๓๑๖	๑๐๐	๓๗	๑๐๐

จากตารางข้างต้น ทำให้สามารถสรุปพฤติกรรมการถามที่เป็นลักษณะเด่นของแต่ละรายการได้ดังนี้

ตารางที่ ๒๐ แสดงพฤติกรรมการถามที่ปรากฏในปริจเฉทการสัมภาษณ์สองรายการ

พฤติกรรมการถาม	รายการ	
	ทวิตโซเชียล	ไอทีวิทอล์ค
การเสริมคำตอบ	✓✓	✓
การทวนคำตอบ		
ทวนเพื่อเน้นคำตอบ	✓✓	✓
ทวนเพื่อขยายความคำตอบ	✓✓	—
การกล่าวแสดงความชื่นชมผู้ให้สัมภาษณ์	✓✓	—
การหยอกเย้า	✓✓	—
การตัดบท	—	✓✓

หมายเหตุ : ✓✓ หมายถึง ปรากฏใช้มาก ถือเป็นพฤติกรรมการถามที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์
 ✓ หมายถึง ปรากฏใช้ แต่ไม่ถือเป็นพฤติกรรมการถามที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์
 — หมายถึง ไม่ปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์

จากการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการถามที่ใช้ในในปริจเฉทการสัมภาษณ์ทำให้เห็นลักษณะที่ต่างกันดังนี้

๕.๒.๑ การเสริมคำตอบ

การเสริมคำตอบเป็นพฤติกรรมการถามที่เป็นลักษณะเด่นของการสัมภาษณ์ในรายการทวิตโซเชียล ดังได้แสดงในตารางข้างต้นคือ ปรากฏใช้ ๕๑ ครั้ง คิดเป็น ๓๐ % ถือเป็นพฤติกรรมการถามที่ใช้มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้สัมภาษณ์สามารถใช้พฤติกรรมการถามนี้ช่วยในการเสนอภาพลักษณ์ที่ดีให้กับผู้ให้สัมภาษณ์ เช่นผู้สัมภาษณ์อาจจะเสริมคำตอบโดยการแสดงความเห็นด้วยกับคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อแสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ผู้สัมภาษณ์ตอบนั้นดีแล้ว

ในรายการไอทีวิทอล์คนั้น การเสริมคำตอบไม่ถือเป็นพฤติกรรมการถามที่เป็นลักษณะเด่นของการสัมภาษณ์ ดังได้แสดงในตารางข้างต้น จะเห็นว่าปรากฏการใช้เพียง ๕ ครั้ง คิดเป็น ๑๓ % ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรายการนี้มีวัตถุประสงค์หลักที่มุ่งเน้นจะหาข้อเท็จจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์จึงมักไม่คำนึงถึงการกล่าวด้วยคำเสริมรับกับคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์มากนัก

๕.๒.๒ การทวนคำตอบ

การทวนคำตอบถือเป็นกลวิธีที่ใช้เป็นลักษณะเด่นของการสัมภาษณ์ในรายการทไวไลท์โชว์ ดังได้แสดงในตารางข้างต้นคือ ปรากฏใช้ ๑๐๐ ครั้ง คิดเป็น ๓๕ % กลวิธีการทวนคำตอบที่พบมี ๒ ลักษณะ คือ ทวนเพื่อเน้นคำตอบ กับ ทวนและขยายความคำตอบ ในขณะที่การทวนคำตอบในรายการไอทีวิทอล์คนั้นมีเพียงแบบเดียวคือ ทวนเพื่อเน้นคำตอบ ไม่พบการทวนและขยายความคำตอบ ซึ่งเป็นกลวิธีที่ใช้เพื่อช่วยให้คำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ฟังดูดีขึ้น

๕.๒.๓ การกล่าวแสดงความชื่นชมผู้ให้สัมภาษณ์

การกล่าวแสดงความชื่นชมผู้ให้สัมภาษณ์เป็นกลวิธีที่เป็นลักษณะเด่นของการสัมภาษณ์ในรายการทไวไลท์โชว์ ดังได้แสดงในตารางข้างต้นคือ ปรากฏใช้ ๓๗ ครั้ง คิดเป็น ๓๕ % ในขณะที่ไม่พบกลวิธีนี้ในรายการไอทีวิทอล์ค ผู้วิจัยเห็นว่ากลวิธีนี้เป็นการเสริมสร้างภาพลักษณ์ให้กับผู้ให้สัมภาษณ์อย่างชัดเจนและตรงไปตรงมามากที่สุด

๕.๒.๔ การหยอกเย้า

การหยอกเย้าเป็นกลวิธีที่ใช้เป็นลักษณะเด่นของการสัมภาษณ์ในรายการทไวไลท์โชว์ ดังได้แสดงในตารางข้างต้นคือ ปรากฏใช้ ๒๗ ครั้ง คิดเป็น ๑๒ % กลวิธีนี้ใช้เพื่อสร้างบรรยากาศของการสัมภาษณ์ให้มีความสนุกสนานครื้นเครง และแสดงความเป็นกันเองระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ ไม่พบว่าผู้สัมภาษณ์ในรายการไอทีวิทอล์คใช้กลวิธีนี้

๕.๒.๕ การตัดบท

การตัดบทเป็นกลวิธีที่ใช้เป็นลักษณะเด่นของการสัมภาษณ์ในรายการไอทีวิทอล์ค ดังได้แสดงในตารางข้างต้นคือ ปรากฏใช้ ๒๐ ครั้ง คิดเป็น ๕๔ % สาเหตุที่ผู้สัมภาษณ์จำเป็นต้องใช้กลวิธีนี้บ่อย เพราะผู้ให้สัมภาษณ์มักไม่ให้ความร่วมมือในการตอบคำถาม และพูดเฉลียวนอกประเด็นอยู่เสมอ ผู้สัมภาษณ์จึงต้องตัดบทเพื่อดึงการสนทนาสู่ประเด็นที่ถาม ในรายการทไวไลท์โชว์นั้นผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามเป็นอย่างดี จึงไม่พบการใช้กลวิธีการตัดบท และหากต้องการให้การสัมภาษณ์รวบรัดเข้าสู่ประเด็นที่จะนำเสนอ ผู้สัมภาษณ์จะใช้วิธีการสรุปเรื่องที่ถามสู่ประเด็นที่ต้องการเสนอแทน

จะเห็นว่าผู้สัมภาษณ์ในรายการโทรทัศน์สองรายการใช้กลวิธีเสริมการถามที่ต่างกัน กลวิธีที่ใช้ในรายการทไวไลท์โชว์นั้นเป็นกลวิธีที่ช่วยให้ผู้สัมภาษณ์สามารถเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับผู้ให้สัมภาษณ์ ไม่ว่าจะเป็นการเสริมคำตอบ การทวนคำตอบทั้งแบบที่ใช้เพื่อเน้นคำตอบและแบบที่ใช้เพื่อขยายความคำตอบ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการกล่าวแสดงความ

ความชื่นชมผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนกลวิธีการหยอกเข้านั้นนอกจากจะทำให้การสัมภาษณ์บรรยากาศที่เป็นกันเองแล้ว ผู้สัมภาษณ์ยังใช้เป็นจุดนำของการเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีได้ต่อไป (ดังได้อธิบายรายละเอียดไปแล้วในบทที่ ๔) ในขณะที่กลวิธีเสริมการถามที่ปรากฏเป็นลักษณะเด่นในรายการ โอทีวีทอล์ค ซึ่งได้แก่การดับทนั้นเป็นไปเพื่อช่วยให้ผู้สัมภาษณ์ควบคุมการสนทนาให้อยู่ในประเด็นที่ต้องการหาข้อเท็จจริงให้ได้มากที่สุด

๕.๓ ความแตกต่างของกลวิธีที่ใช้กับการผานค้านทัศนคติของคู่สนทนา

ผู้วิจัยได้แสดงให้เห็นแล้วว่า ผู้สัมภาษณ์ในรายการ โทรทัศน์ที่เน้นวัตถุประสงค์ต่างกัน นั้นใช้กลวิธีต่างกัน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าความแตกต่างที่เกิดขึ้นนี้เป็นเพราะการผานค้านทัศนคติของคู่สนทนา

คู่สนทนาหรือผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการทไวไลท์โชว์ร่วมมือกันอย่างดีตลอดการสนทนา ผู้ให้สัมภาษณ์ทราบว่ารายการสัมภาษณ์มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ตน จึงให้ความร่วมมือในการตอบคำถามด้วยการให้คำตอบที่ชัดเจนกับผู้สัมภาษณ์เสมอ ส่วนผู้สัมภาษณ์ก็หลีกเลี่ยงการถามเรื่องที่ไม่ต้องการตอบ การศึกษาเรื่องคู่ถ้อยคำถาม-ตอบที่ปรากฏในปริจเฉทการสัมภาษณ์ช่วยยืนยันความร่วมมือของคู่สนทนา กล่าวคือมีคู่ถ้อยคำถาม-ตอบแบบเสร็จสิ้นในหนึ่งคู่ปรากฏในรายการนี้มากถึง ๕๓% ในขณะที่คู่ถ้อยคำถาม-ตอบแบบยืดเยื้อมีเพียง ๑% เท่านั้น แทบจะไม่พบการใช้กลวิธีการเปลี่ยนคำถาม การซ้ำคำถาม และการใช้ประโยคบอกเล่าเพื่อขย้ำ ซึ่งเป็นกลวิธีที่ผู้สัมภาษณ์ใช้เมื่อได้รับคำตอบที่ไม่ชัดเจน และต้องถามผู้ให้สัมภาษณ์ใหม่อีกครั้ง การใช้กลวิธีดังกล่าวจะเกิดขึ้นในกรณีอื่น ๆ เช่น เมื่อผู้สัมภาษณ์หรือผู้ให้สัมภาษณ์ได้ยินคำตอบหรือคำถามไม่ชัดเจน จึงต้องถามซ้ำอีกครั้ง เป็นต้น ส่วนการตั้งคำถามเชิงซึ่งเป็นกลวิธีที่แสดงให้เห็นว่าผู้สัมภาษณ์ไม่เห็นด้วยกับคำตอบที่ได้รับนั้นก็พบว่ามีใช้น้อยมาก กลวิธีการตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมุติซึ่งเป็นกลวิธีที่ผู้สัมภาษณ์ใช้เพื่อหลอกล่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์พูดความจริงที่ไม่ต้องการพูดออกมานั้น ไม่พบใช้ในรายการนี้ เพราะผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความร่วมมือที่จะตอบคำถามอย่างดีอยู่แล้ว ส่วนการรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่องที่ดูเหมือนเป็นการคาดคั้นหาความจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์นั้น ผู้สัมภาษณ์จะใช้เมื่อเห็นว่าสมควรที่ผู้ให้สัมภาษณ์จะต้องให้รายละเอียดเพิ่มเติมบางเรื่องที่สามารถช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่ตน เช่น ความยากลำบากในการแสดงละคร ชีวิตที่ผ่านความยากลำบากมาก่อนที่จะประสบความสำเร็จ ดังที่ได้กล่าวรายละเอียดไปแล้วในหัวข้อ ๕.๒

ด้วยเหตุที่เมื่อถามแล้วได้คำตอบ ผู้สัมภาษณ์จึงไม่จำเป็นต้องใช้กลวิธีที่หลอกล่อคาดคั้น และรุกเร็วคำตอบดังกล่าวข้างต้น แต่จะใช้กลวิธีการถามในลักษณะสรุปคำตอบ และ

กตวิธีเสริมการถามในลักษณะต่าง ๆ และการที่ผู้สัมภาษณ์มักใช้กตวิธีเสริมการถามแบบต่างๆ ในปัจเจกการสัมภาษณ์เพื่อช่วยให้การสัมภาษณ์บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้นั้น ทำให้ผู้ตั้งคำถามชนิดอื่นที่ไม่ใช่ผู้ตั้งคำถาม-ตอบปรากฏในรายการทวิตไลท์ไจว์มากกว่าที่ปรากฏในรายการโอทีวิทอล์คด้วย ดังได้อธิบายรายละเอียดไปแล้วในบทที่ ๔ ว่ามีผู้ตั้งคำถามชนิดอื่นปรากฏในรายการทวิตไลท์ไจว์ถึง ๓๘ % ในขณะที่ปรากฏในรายการโอทีวิทอล์คเพียง ๑๑ %

ตัวอย่าง บทสัมภาษณ์รายการทวิตไลท์ไจว์ครั้งที่ ๒

๑. ก. คุณปู่ชื่อ...
๒. ค. พระยาพิพัฒน์นगर.
๓. ก. เป็นพระยา.คุณปู่เป็นพระยา.พระยาพิพัฒน์นगर.แล้วชื่อนั้นทั้งชื่อยศระดูลไหนอยู่
๔. ค. ไปขานนท้หมด.
๕. ก. อยู่หมดเลย.
๖. ค. ครับผม.
๗. ก. ตั้งแต่ฉันขอขจนถึงท้ายขอย.
๘. ค. ครับผม.คุณปู่จะชื่อไว้ทั้งหมดแล้วก็แบ่งให้ลูกหลาน.ต้องขออนินฉิ่ง.คุณปู่มีภรรยาเยอะ.สมัยก่อน.
๙. ก. ก็คนครับ.
๑๐. ค. แปรคน.
๑๑. ก. อ้อ ๑ แต่คุณปู่เป็นพระยานี้.สมัยก่อนด้วย.
๑๒. ค. มีลูกยี่สิบคน.ผู้ชายสิบคน.ผู้หญิงสิบคน.เพราะฉะนั้นก็เลยต้องจัดสรรปันส่วนให้เท่ากัน.
๑๓. ก. คุณปู่เยี่ยมมากครับ.เพราะฉะนั้นในขอยนั้นก็จะมิลูก ๆ หลาน ๆ อยู่อย่างนี้เต็มขอยหมด.
๑๔. ค. ครับผม.
๑๕. ก. ที่แม่ ๆ ในขอยนี้เป็นพี่น้องกันหมดเลย.
๑๖. ค. พี่น้องกันหมด.เข้าบ้านไหนออกบ้านไหนก็ได้.
๑๗. ก. จริงๆแล้วขอยนั้นทั้งขอยที่ว่าพี่น้องเป็นญาติกันเนี่ย,อยู่กันทั้งหมดซักก็ชีวิต.ประมาณ
๑๘. ค. ห้าสิบได้
๑๙. ก. โอ้โฮ ๑ ห้าสิบคน. คุณมีญาติห้าสิบใกล้ๆตัว.ลองนึกภาพเขาก็แล้วกัน.เข้าบ้านนั้นก็เข้าบ้านนี้ก็ได้นั้นคือไปขานนท้หมดครับ.

๒๐. ค. (ยิ้ม)

จากตัวอย่าง ผู้สัมภาษณ์ถามเรื่องครอบครัวของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยต้องการจะชี้ให้เห็นว่าผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ที่มีต้นตระกูลเป็นถึงพระยาผู้เป็นใหญ่ในสมัยก่อน และทำให้ชีวิตในปัจจุบันของผู้ให้สัมภาษณ์นั้นกล่าวได้ว่าอยู่ในครอบครัวของผู้มีฐานะ ผู้สัมภาษณ์ใช้การถามในลักษณะสรุปเพื่อย้ำคำตอบถึง ๔ ครั้งคือ ผลัดที่ ๕ ๗ ๑๑ และ ๑๕ เป็นการทำให้คำตอบที่ได้ซึ่งเป็นเรื่องของผู้สัมภาษณ์เห็นว่าน่าชื่นชมชัดเจนขึ้น นอกจากนี้ผู้สัมภาษณ์ยังใช้กลวิธีเสริมการถามแบบต่าง ๆ เพื่อช่วยทำให้เรื่องของผู้ให้สัมภาษณ์ตอบนั้นน่าสนใจ และฟังดูดี ไม่ว่าจะเป็นการเสริมคำตอบแบบแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในผลัดที่ ๑๑ หรือแบบแสดงอารมณ์ความรู้สึกร่วมกับเรื่องที่ได้ฟังในผลัดที่ ๑๕ นอกจากนี้ยังใช้กลวิธีการกล่าวชื่นชมผู้ให้สัมภาษณ์ในผลัดที่ ๑๑

ผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการ ไอทีวิทอล์คให้ความร่วมมือกับคู่สนทนาคือผู้สัมภาษณ์น้อยกว่าผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการทไวไลท์โชว์ ดังได้กล่าวไปแล้วว่าการสัมภาษณ์ในรายการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาข้อเท็จจริงในประเด็นที่กำลังเป็นที่สนใจ ซึ่งบางครั้งอาจเป็นเรื่องที่ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ต้องการพูดถึง ผู้ให้สัมภาษณ์จึงไม่ให้ความร่วมมือในการตอบคำถาม และจะตอบคำถามอย่างชัดเจนและตรงประเด็นเฉพาะกรณีที่ต้องการตอบเท่านั้น การปรากฏของคู่ถ้อยคำถาม-ตอบเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ช่วยยืนยันว่าการผสมผสานทัศนคติของคู่สนทนาในรายการนี้มีน้อยกว่ารายการทไวไลท์โชว์ กล่าวคือมีคู่ถ้อยคำถาม-ตอบยึดถือปรากฏในรายการนี้ ๓๒ % มากกว่าที่ปรากฏในรายการทไวไลท์โชว์ที่ปรากฏเพียง ๑ % ถึง ๒๕%

การปรากฏคู่ถ้อยคำถาม-ตอบแบบยึดถือเป็นจำนวนมากแสดงว่า ผู้สัมภาษณ์มักจะไม่ได้รับคำตอบจากการถามในครั้งแรก ผู้สัมภาษณ์จึงต้องใช้กลวิธีการรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง การเปลี่ยนคำถาม การซ้ำคำถาม การใช้ประโยคบอกเล่าเพื่อช่วย และใช้กลวิธีการตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมุติ และการตั้งคำถามแย้งเมื่อได้รับคำตอบที่คิดว่าไม่ใช่ข้อเท็จจริง นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ยังต้องใช้กลวิธีการตัดบทเมื่อเห็นว่าผู้ให้สัมภาษณ์พยายามพูดเจตออกนอกประเด็น เพราะไม่ต้องการตอบคำถาม

ตัวอย่าง บทสัมภาษณ์รายการ ไอทีวิทอล์คครั้งที่ ๕

๑. ก. จากนี้ไปคุณพรินทร์จะทำยังไงครับ. เอาละ ! ถ้าจะมองในแง่ดีก็คือว่า, มันมีประเด็นขึ้นมา. ทำให้มีโอกาสนี้ให้คุณพรินทร์. ซึ่งก่อนหน้านี้ก็หลายเดือนแล้ว.
๒. ค. ก็หลายเดือน. อยากจะออกข่าวแต่ไม่กล้า. [เพราะว่า
๓. ก. [นั่นนะสิครับ. ต่อไปนี้จะทำยังไง.
๔. ค. ต่อไปนี้ก็ดูเหมือนว่าเราก็ตั้งใจจะที่ทาง, เราได้ออกทีวี, ได้ออกอะไร. ผู้คนสนใจ.

เพราะก่อนนี้ดิฉันเป็นคนหนึ่งที่รักประเทศไทย , แต่ก็รักสามี. แต่ยังไงก็ผู้
ประเทศไทยไม่ได้. ผู้คนไทยเราไม่ได้. ยังไงเค้าก็เป็นชาวต่างชาติ. แต่ดิฉันก็
มีความเสียใจ.

๕. ก. แล้วจะทำยังไงกับคดี. เรือให้เค้ายึด ไปเลยได้มั้ย. สมมุติว่าเรือให้เค้ายึดไปเลย.
๖. ต. เรือ, ถ้าเขายึดเลขตามีก็คงเสียใจ. เหมือนว่า, เค้าก็ต้องเหมือนยักษ์ออกทรัพย์ของคน
อื่นนะฮะ.
๗. ก. จริงๆ สามีคุณรตรินทร์ไม่ได้ทำอย่างนั้น.
๘. ต. ไม่ใช่ค่ะ !
๙. ก. ถ้าอย่างนั้นทำไมไม่ตัดใจเรื่องเรือแล้วให้ออกไปเลยไม่ต้องอยู่ในเมืองไทย
๑๐. ต. ก็ต้องตัดใจค่ะ.

จากตัวอย่าง จะเห็นว่าผู้สัมภาษณ์ต้องใช้กลวิธีที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ
(ผลัดที่ ๑) ผู้สัมภาษณ์ถามว่าผู้ให้สัมภาษณ์ “จะทำยังไง” ต่อไปเกี่ยวกับคดีที่เกิดขึ้นกับสามี
เพราะขณะนี้เป็นข่าวครึกโครม (ผลัดที่ ๒) ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้ตอบคำถาม แต่ได้กล่าวเพิ่มเติม
เกี่ยวกับข่าวที่เกิดขึ้น (ผลัดที่ ๓) ผู้สัมภาษณ์จึงต้องตัดบทด้วยการพูดแทรกกว่า “นั่นนะสิครับ”
และถามซ้ำอีกครั้งว่า “จะทำยังไง” (ผลัดที่ ๔) แต่ผู้ให้สัมภาษณ์ก็ยังไม่ตอบคำถามให้ชัดเจน
กลับพูดถึงความรู้สึกที่เป็นข่าว (ผลัดที่ ๕) ผู้สัมภาษณ์จึงถามซ้ำอีกครั้งว่า “จะทำยังไง” และถาม
คำถามใหม่ โดยเปลี่ยนมาใช้คำถามแบบให้เลือกว่า “เรือให้เค้ายึดไปเลยได้มั้ย” และตั้งคำถาม
แบบสมมุติว่า “สมมุติว่าเรือให้เค้ายึดไปเลย” (ผลัดที่ ๖) ผู้สัมภาษณ์ไม่ตอบคำถาม บอกแต่เพียง
ว่า “คงเสียใจ” (ผลัดที่ ๗) ผู้สัมภาษณ์จึงเปลี่ยนคำถามเป็นการตรวจสอบความจริงและปูทางไว้
สำหรับคำถามในผลัดที่ ๘ “จริงๆ สามีคุณรตรินทร์ไม่ได้ทำอย่างนั้น” (ผลัดที่ ๘) ผู้ให้สัมภาษณ์
รีบตอบปฏิเสธ (ผลัดที่ ๙) ผู้สัมภาษณ์จึงรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง “ถ้าอย่างนั้นทำไมไม่....” เป็น
การสรุปสิ่งที่น่าจะเกิดขึ้นได้แต่ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ยอมตอบรับ (ผลัดที่ ๑๐) ผู้ให้สัมภาษณ์จึงตอบ
รับว่า “ก็คงต้องทำอย่างนั้นนะฮะ”

ผู้วิจัยอาจแสดงลำดับของการใช้กลวิธีต่างๆ ในปริเฉทการสัมภาษณ์ทั้งสองรายการได้
แต่ก็พอจะสรุปได้ว่าผู้สัมภาษณ์ในรายการ โอทีวิทอล์ก นั้นจะใช้กลวิธีที่รุกไล่ หรือบังคับให้ตอบ
เช่น การซ้ำคำถาม หรือการเปลี่ยนคำถาม เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ตอบคำถาม โดยพยายามพูดเฉไฉ
ออกนอกประเด็น และใช้การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมุติ หรือการตั้งคำถามแย้งเมื่อผู้ให้
สัมภาษณ์ให้คำตอบที่ดูเหมือนจะไม่ใช่อะไรที่จริง กล่าวได้ว่าผู้สัมภาษณ์ไม่ได้ใช้กลวิธีเหล่านี้
ตั้งแต่เริ่มต้นสัมภาษณ์ และก็ไม่ได้ใช้ตลอดการสัมภาษณ์เช่นเดียวกัน

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ทำให้สรุปได้ว่าการปรากฏใช้แต่ละกลวิธีนั้นสัมพันธ์กับการ ผศานด้านทัศนคติของผู้สนทนาในบริเฉทการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์เลือกใช้กลวิธีที่เหมาะสมกับ สถานการณ์ขณะนั้น กล่าวคือเมื่อใดก็ตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ให้ความร่วมมือในการตอบคำถาม ด้วยอาจจะเห็นว่าการตอบคำถามในเรื่องที่กำลังสนทนากันอยู่นั้นจะทำให้เกิดผลลบกับตัวเอง ดังเช่นที่มักจะปรากฏในรายการไอทีวีทอล์ค ผู้สัมภาษณ์ก็จำเป็นต้องใช้กลวิธีการรุกไล่ด้วย คำถามต่อเนื่อง การเปลี่ยนคำถาม การซ้ำคำถาม การใช้ประโยคบอกเล่าเพื่อยั่ว การตั้งคำถาม จากเหตุการณ์สมมุติ หรือการถามแย้งเพื่อหาข้อเท็จจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์ให้ได้ แต่เมื่อผู้ให้ สัมภาษณ์ตอบคำถามด้วยดี ดังเช่นที่ปรากฏรายการทไวไลท์โชว์ ผู้สัมภาษณ์ก็ไม่จำเป็นต้องใช้ กลวิธีดังกล่าว นอกจากนี้ทุกครั้งที่มีโอกาสผู้สัมภาษณ์ยังใช้กลวิธีอื่นๆเสริมการถาม เพื่อให้ การสัมภาษณ์บรรลุวัตถุประสงค์ได้ง่ายขึ้น ไม่ว่าจะเป็น การเสริมคำตอบ การกล่าวแสดงความ ชื่นชมผู้ให้สัมภาษณ์ และการหยอกเย้า เป็นต้น กล่าวโดยสรุปได้ว่าผู้สัมภาษณ์ในรายการ ทไวไลท์โชว์และรายการไอทีวีทอล์คเลือกใช้กลวิธีที่ต่างกัน และความแตกต่างนี้สัมพันธ์กับ การผศานด้านทัศนคติของผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ในขณะที่กำลังสนทนากันนั่นเอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย